

EDUSKUNNAN VASTAUS 264/2006 vp

Hallituksen esitys Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä, laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laeiksi rikoslain, pakkokeinolain 4 luvun, esitutkintalain 27 ja 28 §:n ja kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 15 ja 23 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä, laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laeiksi rikoslain, pakkokeinolain 4 luvun, esitutkintalain 27 ja 28 §:n ja kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 15 ja 23 §:n muuttamisesta (HE 153/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 23/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt Budapestissä 23 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen,

antanut suostumuksensa siihen, että Suomi antaa yleissopimuksen 2 artiklan mukaisen selityksen, jonka mukaan Suomi asettaa artiklassa tarkoitetun luvattoman tunkeutumisen rangaistavuuden edelly-

tykseksi sen, että rikos on tehty turvajärjestelyt murtamalla,

antanut suostumuksensa siihen, että Suomi tekee yleissopimuksen 11 artiklan 3 kappaleen mukaisen varauman, jonka mukaan Suomi ei sovelle mainitun artiklan yrityksen kriminalisointiin velvoittavaa 2 kappaletta lievään vahingontekoon eikä lievään väärennykseen,

antanut suostumuksensa siihen, että Suomi tekee yleissopimuksen 14 artiklan 3 kappaleen a) kohdan mukaisen varauman, jonka mukaan Suomi soveltaa 20 artiklaa ainoastaan automaattiseen tietojenkäsittelyjärjestelmään kohdistuneeseen rikokseen, joka on tehty telepäätelaitetta käyttäen, paritukseen, oikeudenkäytössä kuultavan uhkaamiseen, laittomaan uhkaukseen, huumausainerikokseen ja näiden yritykseen sekä terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen valmisteluun ja rikoksiin, joista säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, sekä

antanut suostumuksensa siihen, että Suomi tekee yleissopimuksen 14 artiklan 3 kappaleen b) kohdan mukaisen varauman, jonka mukaan Suomi ei sovelle 20 ja

21 artiklassa tarkoitettuja pakkokeinoja tietojärjestelmän sisäiseen viestintään, jos tietojärjestelmällä on rajattu käyttäjäryhmä ja tietojärjestelmää ei käytetä julkisten tietoverkkojen avulla eikä sitä

ole kytketty toiseen julkiseen tai yksityiseen tietojärjestelmään.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Budapestissä 23 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 34 luvun 9 a ja 13 §, 35 luvun 2 §:n 1 momentti ja 38 luvun 10 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 34 luvun 9 a § laissa 951/1999, 34 luvun 13 § laissa 833/2003, 35 luvun 2 §:n 1 momentti laissa 769/1990 ja 38 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 1118/2001, sekä

lisätään 34 lukuun siitä lailla 17/2003 kumotun 9 b §:n tilalle uusi 9 b §, 35 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 769/1990, uusi 3 momentti, lukuun uusi 8 §, 38 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 578/1995, uusi 2 momentti, 38 luvun 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, 38 luvun 7 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, 38 lukuun uusi 7 a, 7 b ja 8 a §, jolloin nykyinen 8 a § siirtyy 8 b §:ksi ja 38 lukuun uusi 12 § sekä 49 lukuun uusi 7 § seuraavasti:

34 luku

Yleisvaarallisista rikoksista

9 a §

Vaaran aiheuttaminen tietojenkäsittelylle

Joka aiheuttaakseen haittaa tai vahinkoa tietojenkäsittelylle taikka tieto- tai viestintäjärjestelmän toiminnalle tai turvallisuudelle

1) tuo maahan, valmistaa, myy tai muuten levittää taikka asettaa saataville

a) sellaisen laitteen tai tietokoneohjelman taikka ohjelmakäskyjen sarjan, joka on suunniteltu tai muunnettu vaarantamaan tai vahingoittamaan tietojenkäsittelyä tai tieto- tai viestintäjärjestelmän toimintaa taikka murtamaan tai purkamaan sähköisen viestinnän teknisen suojauksen tai tietojärjestelmän suojauksen taikka

b) tietojärjestelmän toiselle kuuluvan salasanan, pääsykoodin tai muun vastaavan tiedon taikka

2) levittää tai asettaa saataville ohjeen 1 kohdassa tarkoitetun tietokoneohjelman tai ohjelmakäskyjen sarjan valmistamiseksi,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa tai yhtä ankaraa rangaistusta, *vaaran aiheuttamisesta tietojenkäsittelylle* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

9 b §

Tietoverkkorikosvälineen hallussapito

Joka aiheuttaakseen haittaa tai vahinkoa tietojenkäsittelylle taikka tieto- tai viestintäjärjestelmän toiminnalle tai turvallisuudelle pitää hallussaan 9 a §:n 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua laitetta, tietokoneohjelmaa tai ohjelmakäskyjen sarjaa taikka b alakohdassa tarkoitettua salasanaa, pääsykoodia tai muuta vastaavaa tietoa, on tuomittava *tietoverkkorikosvälineen hallussapito*

dosta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

13 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Ydinräjähdერიკокseen, 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yleisvaarallisen rikoksen valmisteluun ja vaaran aiheuttamiseen tietojenkäsittelylle sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

35 luku

Vahingonteosta

1 §

Vahingonteko

— — — — —
Edellä 2 momentissa tarkoitetun vahingonteon yritys on rangaistava.

2 §

Törkeä vahingonteko

Jos

1) vahingonteolla aiheutetaan

a) erittäin suurta taloudellista vahinkoa,

b) rikoksen uhrille tämän olot huomioon ottaen erityisen tuntuva vahinkoa,

c) historiallisesti tai sivistyksellisesti erityisen arvokkaalle omaisuudelle huomattavaa vahinkoa taikka

2) edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu vahingonteko tehdään osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa

ja vahingonteko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä vahingonteosta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

8 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Edellä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vahingontekoon sekä 2 §:ssä tarkoitettuun törkeään vahingontekoon, silloin kuin se on tehty 1 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla, sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

38 luku

Tieto- ja viestintärikoksista

5 §

Tietoliikenteen häirintä

Yritys on rangaistava.

6 §

Törkeä tietoliikenteen häirintä

Yritys on rangaistava.

7 §

Lievä tietoliikenteen häirintä

Yritys on rangaistava.

7 a §

Tietojärjestelmän häirintä

Joka aiheuttaakseen toiselle haittaa tai taloudellista vahinkoa dataa syöttämällä, siirtämällä, vahingoittamalla, muuttamalla tai poistamalla taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla oikeudettomasti estää tietojärjestelmän toiminnan tai aiheuttaa sille vakavaa häiriötä, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa tai yhtä ankaraa rangaistusta, *tietojärjestel-*

män häirinnästä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

7 b §

Törkeä tietojärjestelmän häirintä

Jos tietojärjestelmän häirinnässä

1) aiheutetaan erityisen tuntuva haittaa tai taloudellista vahinkoa tai

2) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti ja tietojärjestelmän häirintä on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä tietojärjestelmän häirinnästä* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

8 a §

Törkeä tietomurto

Jos tietomurto tehdään

1) osana 17 luvun 1 a §:n 4 momentissa tarkoitetun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa tai

2) erityisen suunnitelmallisesti ja tietomurto on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava *törkeästä tietomurrosta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Yritys on rangaistava.

10 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, törkeästä viestintäsalaisuuden loukkauksesta, tietojärjestelmän häirinnästä, tietomurrosta tai suojauksen purkujärjestelmärikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai ellei rikoksenteijä rikosta tehdessään ole ollut yleis- tai posti- tai teletoimintaa harjoittavan laitoksen

palveluksessa taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

12 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Viestintäsalaisuuden loukkaukseen, törkeään viestintäsalaisuuden loukkaukseen, tietoliikenteen häirintään, törkeään tietoliikenteen häirintään, tietomurtoon, törkeään tietomurtoon, tietojärjestelmän häirintään ja törkeään tietojärjestelmän häirintään sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

49 luku

Eräiden aineettomien oikeuksien loukkaamisesta

7 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Tekijänoikeusrikokseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

pakkokeinolain 4 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun pakkokeinolain (450/1987) 4 luvun 1 § ja 15 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 15 a §:n 1 momentti laissa 10/1994, sekä lisätään 4 lukuun uusi 4 a—4 c § seuraavasti:

4 luku

Takavarikko

1 §

Takavarikon edellytykset

Esine tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että se voi olla todisteena rikosasiassa tai on rikoksella joltakulta viety taikka että tuomioistuimien julistaa sen menetetyksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tietoa, joka on tietokoneessa tai muussa vastaavassa tietojärjestelmässä taikka sen tallennus-
alustalla (*data*).

Mitä tässä luvussa säädetään asiakirjasta, sovelletaan myös datan muodossa olevaan asiakirjaan.

4 a §

Tietojärjestelmän haltijan tietojenantovelvollisuus

Tietojärjestelmän haltija, ylläpitäjä tai muu henkilö on velvollinen antamaan esitutkintaviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedossaan olevat takavarikon toimittamiseksi tarpeelliset salasanat ja muut vastaavat tiedot. Pyyntöä on pyydettyäessä annettava kirjallinen todistus sille, jolle pyyntö on esitetty.

Jos henkilö kieltäytyy antamasta tietoja, häntä voidaan kuulustella tuomioistuimessa siten kuin esitutkintalain 28 §:ssä säädetään.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske epäiltyä eikä henkilöä, joka esitutkintalain 27 §:n mukaan on oikeutettu tai velvollinen esitutkinnassa kieltäytymään todistamasta.

4 b §

Datan säilyttämismääräys

Jos on syytä olettaa, että data, jolla voi olla merkitystä tutkittavana olevan rikoksen selvittämiseksi, häviää tai sitä muutetaan, pidättämiseen oikeutettu virkamies voi määrätä sen, jonka hallussa tai määräysvallassa data on, ei kuitenkaan rikoksesta epäiltyä, säilyttämään sen muuttumattomana. Määräyksestä on pyynnöstä annettava kirjallinen todistus.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tietojärjestelmän välityksellä siirrettyyn viestiin liittyvää tietoa viestin alkuperästä, määränpäästä, reitistä ja koosta sekä viestinnän ajankohdasta, kestosta, laadusta ja muista vastaavista seikoista (*liikennetieto*).

Esitutkintaviranomaisella ei ole 1 momentissa tarkoitetun säilyttämismääräyksen nojalla oikeutta saada tietoonsa viestin, liikennetiedon tai muun tallennetun tiedon sisältöä. Jos 2 momentissa tarkoitetun viestin välittämiseen on osallistunut useampi palveluntarjoaja, esitutkintaviranomaisella on oikeus saada tietoonsa palveluntarjoajien tunnistamiseksi tarvittavat liikennetiedot.

4 c §

Datan säilyttämismääräyksen kesto ja salassapitovelvollisuus

Datan säilyttämismääräys annetaan määräajaksi, enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määrä-

aikaa voidaan pidentää enintään kolme kuukautta kerrallaan, jos rikoksen tutkinta sitä edellyttää.

Säilyttämismääräyksen saanut on velvollinen pitämään salassa saamansa määräyksen.

Rangaistus 2 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

15 a §

Takavarikosta päättäminen vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta

Esine, asiakirja tai data voidaan vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä takavarikoida, jos se voi olla todisteena pyynnön esittäneen vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa rikosasiassa taikka se on rikoksella joltakulta viety. Esine voidaan takavarikoida, jos se on vieraan valtion tuomioistuimen antamalla päätöksellä julistettu rikoksen johdosta menetetyksi taikka jos voidaan aiheellisesti olettaa, että esine tullaan julistamaan rikoksen johdosta menetetyksi vieraan valtion viranomaisen käsiteltävänä olevassa asiassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

esitutkintalain 27 ja 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1987 annetun esitutkintalain (449/1987) 27 § ja 28 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 27 § osaksi laissa 462/2003 ja 28 §:n 1 momentti laissa 645/2003, sekä

lisätään 28 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 692/1997 ja mainitussa laissa 645/2003, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi seuraavasti:

27 §

Todistajan on totuudenmukaisesti ja mitään salaamatta ilmaistava, mitä hän tietää tutkittavasta asiasta. Jos hän kuitenkin olisi oikeudenkäynnissä oikeutettu tai velvollinen kieltäytymään todistamasta, ilmaisemasta seikkaa tai vastaamasta kysymykseen, jos tutkittavana olevasta rikoksesta nostettaisiin syyte, hän on oikeutettu tai velvollinen siihen myös esitutkinnassa.

Todistaja, jolla on 1 momentissa tarkoitettu ilmaisuvelvollisuus, on velvollinen myös esittämään hallussaan olevan, esitutkinnan kannalta merkityksellisen asiakirjan tai muun todistusaineiston.

Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saman pykälän 3 momentin nojalla voidaan velvoittaa todistamaan salassa pidettävästä asiasta, on oikeutettu todistamaan tästä esitutkinnassa, jos tutkittavana on rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi vuotta vankeutta. Oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 2 momentissa tarkoitettu henkilö, joka saman pykälän 4 momentin nojalla voidaan velvoittaa vastaamaan pykälän 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun kysymyk-

seen, on velvollinen vastaamaan tällaiseen kysymykseen ja esittämään hallussaan olevan, esitutkinnan kannalta merkityksellisen asiakirjan tai muun todistusaineiston myös esitutkinnassa, jos tutkittavana on edellä tässä momentissa tarkoitettu rikos.

28 §

Jos todistajalla ilmeisesti on tiedossaan seikka, joka on tärkeä syyllisyyden selvittämiseksi tai rikoksella saadun hyödyn jäljittämiseksi ja pois ottamiseksi, ja hän kieltäytyy sitä ilmaise-
masta, vaikka hän olisi siihen velvollinen tai 27 §:n 3 momentin mukaan oikeutettu, todistajan kuulustelu toimitetaan tutkinnanjohtajan pyynnöstä tuomioistuimessa.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös todistajaan, joka kieltäytyy esittämästä asiakirjaa tai muuta todistusaineistoa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain 15 ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa 5 päivänä tammikuuta 1994 annetun lain (4/1994) 23 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 149/2004, sekä
lisätään 15 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

15 §

Pakkokeinojen käytön rajoitukset

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske pakkokeinolain 4 luvun 4 b §:ssä tarkoitettua datan säilyttämismääräystä.
— — — — —

den hankkimiseksi panna toimeen etsintä, takavarikko ja datan säilyttämismääräys, suorittaa telekuuntelua, televalvontaa, teknistä tarkkailua, peitetoimintaa ja valeostoja sekä ottaa henkilötuntemerkit, jos tätä on pyydetty oikeusapupyynnössä taikka se on välttämätöntä oikeusapupyynnön toimeenpanemiseksi.

23 §

Pakkokeinojen käyttäminen todisteiden hankkimiseksi ja menettämisseuraamuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi

Vieraan valtion viranomaisen tekemän oikeusapupyynnön perusteella voidaan todistei-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 23 päivänä tammikuuta 2007